

2016-09-20

Länsstyrelsen i Skåne län

Rättsenheten

205 15 Malmö

Yttrande i ärende 505-15903-16 angående Båstad kommuns beslut att meddela strandskyddsdispens på fastigheten Elestorp 6:6

Som juridiskt ombud för föreningen Norrvikens Trädgårdssällskap har jag beretts möjlighet att yttra mig över Lilla Båstad AB:s yttrande (nedan kallat bolaget). Jag vill med anledning av detta härmed framföra följande.

Inget av det bolaget framför i aktuellt yttrande ändrar Norrvikens Trädgårdssällskaps (föreningen) inställning i ärendet. Yrkandet om upphävande av beslutet kvarstår.

Föreningen anser inte att arbetet med att utveckla trädgårdarna på något sätt förutsätter byggande inom strandskyddsområde, ett förfarande som enligt föreningen klart strider mot miljöbalkens strandskyddsbestämmelser. Tvärtom är det av största vikt att trädgårdarnas kultur- och naturmiljöer bevaras. Den aktuella marken är inte i anspråktagen på sådant sätt att det utgör särskilda skäl enligt 7 kap 18 c § p 1 miljöbalken (MB). Vidare medför bebyggelsen sådan åtgärd som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter. Förutsättningar för att meddela strandskyddsdispens saknas således.

Riksintresse för kulturmiljö

När en åtgärd är förbjuden enligt 7 kap 15 § MB är utrymmet för att lämna dispens på den grunden att området redan är ianspråktaget litet. Utgångspunkten är vidare enligt förarbetena att mycket stor restriktivitet bör råda vid prövningen av dispens från strandskyddet när även 3 och 4 kap miljöbalken är aktuella. I detta fall utgör trädgårdarna riksintresse för kulturmiljö enligt 3 kap 6 § MB och har ett mycket högt kulturvärde. Varje ingrepp i riksintresset minskar detta värde och utgör således sådan påtaglig skada som inte är tillåten enligt 3 kap 6 § MB.

Vid prövningen gäller att mark- och vattenområden ska användas på ett sådant sätt att kulturhistoriska värden som har betydelse ur allmän synpunkt skyddas så långt möjligt från påtaglig skada, samt att riksintressen för kulturmiljövården skyddas mot påtaglig skada. Rätt markanvändning för ett område av riksintresse för kulturmiljövården är en markanvändning som inte påtagligt skadar de värden som ligger till grund för utpekandet och som samtidigt så långt möjligt tar tillvara områdets samtliga kulturhistoriska värden.

För att kunna veta vilken plats som är lämpligast behöver alternativa lokaliseringar och utformningar identifieras och analyseras. Någon utredning om alternativa platser eller utformningar har inte presenterats av bolaget. Som föreningen tidigare har påpekat har bolagets egen kulturhistoriske konsult inför ansökan förelagit en annan plats än den av bolaget sökta. Alternativa lokaliseringar utanför strandskyddsområde finns därmed uppenbarligen.

Begreppet påtaglig skada är centralt för tillämpningen av hushållningsbestämmelserna. Bedömningen av vad som utgör en påtaglig skada är alltid platsspecifik och knuten till åtgärdens art och omfattning. Naturvårdsverket har, i samråd med Boverket och Riksantikvarieämbetet, utfärdat allmänna råd för bedömning av påtaglig skada på områden av riksintresse enligt 3 kap 6 § miljöbalken (NFS 2005:17). När det gäller riksintresse för kulturmiljövård utgör Norrvikens Trädgårdar en miljö som är särskilt känslig för förändringar i form av nya byggnader etc. Värdena är knutna till uttryck för en avgränsad historisk period och de nya byggnaderna förändrar samt bryter mot platsens specifika förutsättningar att återspegla det riksintressanta kulturhistoriska sammanhanget. Åtgärderna inverkar även negativt på möjligheterna att förstå och uppleva den riksintressanta miljön. Tillgängligheten till miljön minskar dessutom och området fragmenteras ytterligare så att barriärer skapas. Möjligheterna att besöka miljön försvåras därmed.

Vid bedömningen av påtaglig skada bör, enligt de allmänna råden, även tidigare ingrepp och/eller skador beaktas. Summan av tidigare skada och tillkommande skada kan tillsammans innebära att riksintresset påtagligt skadas (kumulativ skada). Även summan av flera liknande förändringar kan utgöra risk för påtaglig skada. Det kan handla om små förändringar med återkommande påverkan på värdena, vilka till sist gör att miljön förlorar sitt riksintressanta värde. Summan av t ex enskilda bygglov inom eller utanför området kan innebära att de grundläggande värdena påtagligt skadats. I detta ärende är det mot bakgrund av bolagets tidigare ansökningar om bygglov och dispenser, tillsammans med bolagets övriga byggplaner inom trädgårdarna samt utanför i närområdet, mycket troligt att liknande och än mer omfattande åtgärder kommer att följa på nu aktuella åtgärder. Även om Länsstyrelsen skulle anse att just dessa två förråd enbart utgör en mindre påverkan på riksintresset, måste summan av de väntade förändringarna beaktas vid prövningen av riksintressets betydelse för strandskyddsdispensen. Föreningen menar att det finns risk för att åtgärden på sikt minskar möjligheterna att bruka och förvalta kulturmiljön i trädgårdarna samt att detta leder till en sådan ändrad

användning av miljön att läsbarheten av det riksintressanta kulturhistoriska sammanhanget påverkas negativt. Föreningen vill i sammanhanget hänvisa till Mark- och miljööverdomstolens mål M 1368-03.

Det rör sig i detta ärende heller inte om två motstående riksintressen, utan om ett riksintresse i förhållande till enskild aktörs intressen. I den konkurrenssituationen då det står mellan ett riksintresse och en markanvändning av enskilt intresse ska dessa intressen inte vägas mot varandra. Någon bedömning enligt 3 kap 10 § MB ska således inte göras.

Det faktum att trädgårdarna utgör riksintresse för kulturmiljö enligt 3 kap 6 § MB ska beaktas vid bedömningen. Föreningen menar att åtgärden, ensam och tillsammans med tidigare och planerade åtgärder, medför sådan påtaglig skada på riksintresset som inte är tillåten enligt miljöbalken.

ianspråktagen mark, 7 kap 18 c § p 1MB

Föreningen vidhåller att uppförande av de byggnader som omfattas av den nu meddelade strandskyddsdispensen skulle medföra ianspråktagande av ett område som i dag är allemansrättsligt tillgängligt och att hemfridszonen därigenom skulle utökas i en utsträckning som inte kan anses obetydlig.

Det är oklart om bolaget med de kartor de medsänder sitt yttrade avser att framhålla att de nu aktuella förrådsbyggnaderna skulle utgöra ersättningsbyggnader. En ersättningsbyggnad för samma ändamål som en befintlig byggnad kan vara skäl för dispens (se prop 2008/09:119 s 105). Enligt MÖD 2009:35 är en förutsättning att ianspråktagandet är lagligt och att hemfridszonen inte utvidgas mer än obetydligt genom den nya byggnaden. Föreningen anser att detta ärende inte handlar om ersättningsbyggnader för tidigare befintliga byggnader.

Av praxis framgår att om en åtgärd innebär ökad privatisering, och därmed minskning av allemansrättsligt tillgängligt område, innebär det per definition att området inte kan anses vara ianspråktaget innan åtgärden vidtas (se bland annat MÖD 2015:7). De aktuella byggnaderna kommer att uppföras på plats som idag är allemansrättsligt tillgänglig. Det saknas därför förutsättningar att meddela strandskyddsdispens på den grunden.

De kartor bolaget hänvisar till visar på intet sätt att området skulle vara så ianspråktaget att förutsättningar för dispens finns.

Föreningen tillbakavisar att vad föreningen framför i ärendet skulle vara "insinuationer". Tvärtom grundar sig allt föreningen framför på fakta.

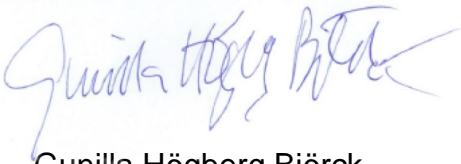
Bevarande av goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten

Föreningen noterar att bolaget inte alls bemöter vad föreningen framfört i frågan om påverkan på goda livsvillkor för djur- och växtliv.

Strandskyddsdispens får enligt 7 kap 26 § MB enbart meddelas om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med bl a strandskyddets syften. Det aktuella området utgör som föreningen tidigare framfört habitat för den större vattensalamandern. Föreningen hänvisar här till vad man tidigare framfört i frågan samt till de utredningar kring detta som finns i ärendet.

I och med att en fridlyst art, som även har ett mycket starkt skydd enligt art- och habitatdirektivet, riskerar störas och dess livsmiljö riskerar skadas strider dispensen mot strandskyddets andra syfte. Dispens kan därmed inte meddelas. Detta gäller även om Länsstyrelsen skulle anse att platsen redan tagits i anspråk på ett sätt som inte påverkar allmänhetens tillgång till platsen.

Dag som ovan

Gunilla Högberg Björck

gbhmiljoratt@gmail.com